

Redacția și Administrația:

Strada Timisorii Nr. 7.

TELEFON

interurban, local și comitatens
Nr. 20.

Adresa telegrafică:

„DRAPELUL“ Lugoj.

Manuscrise nu se înapoiază.

Scrisori nefrancate se refuză.

DRAPELUL

ORGAN NATIONAL-POLITIC.

Redactor responsabil: Dr. Corneliu Jurca.

APARE:

MĂRTI, JOI și SĂMBĂTĂ.

Prețul de abonament:

Pentru Monarhie: pe 1 lună 1 cor.
pe 3 luni 3 cor. pe 6 luni 6 cor., pe
anul întreg 12 cor.; pentru România
și statele uniunii postale: 20 franci
pe an.

INSERTIUNILE

se acordă conform tarifului.

Un număr singuratic 10 bani.

Proprietar-editor: Dr. Valeriu Branisce.

Lugoj, 20 Ianuarie (2 Febr.) 1905.

Eri a fost primit contele Tisza de Maj. Sa Monarhul în audiență. Când scriem aceste știri nu cunoaștem încă comunicatul oficial lansat despre rezultatul acestei audiențe.

Până acum numai atâtă este cert, că Tisza a prezentat în audiența de eri demisiunea întregului cabinet, însoțită de un memorandum asupra situației create prin alegeri. Ce conține acest memorandum nu putem ști, precum nu putem ști nici pe cine va recomanda contele Tisza Maj. Sale — conform uzului — de succesori al său în fotoliul ministerial.

Pare însă probabil, că Tisza va indica acțiunea disidenților, condusă de contele Iuliu Andrássy, ca mijlocita cauză a căderii partidului guvernamental la alegeri, și tot așa pare probabil, că contele Tisza tocmai pe acest motiv va recomanda Maj. Sale pe contele Andrássy ca succesori.

Hotărîrea prea înaltă a Maj. Sale nu o cunoaștem și nici nu o putem prevedea. Atât e cert, că punctul de gravitație zace de prezent în grupul disident, asupra căruia cade «nolens volens» responsabilitatea pentru rezultatul alegerilor.

Membrii grupului și resimt aceasta în plină măsură, de aceea vedem șefii acestui grup declinand dela sine ori-ce responsabilitate pentru situația creată și căutând a face pentru toate vinovat pe contele Tisza, despre care susțin că a formulat în mod greșit și fatal platforma campaniei electorale.

FOIȚA „DRAPELULUI”

CORTESUL

— Schițe —

De Poganello.

— Foiță originală a «Drapelului». —

VI.

Drept încheiere voiu să povestesc o nostimă electorală, anume cum a ajuns «Drapelul» ca musca în zăr, mărul de ceartă și de... dragoste între doi candidați guvernamentali, ambii străini de limba și legea noastră. Istoria aceasta este cu mult prea caracteristică pentru frivolitatea apucăturilor de corteși și pentru încă ceva... decât ca să fie dată uitării. Am deci să o povestesc aici, fără nici un aდას, întocmai așa cum rezultă din informațiile absolut autentice și datele pozitive ce le avem îndemână.

În Februarie 1903 a renunțat milionarul Harkányi la mandatul cercului Făget. Cauzele nu împoartă. Cei interesați căutau în dreapta și stânga după candidați. Nu-i vorba, candidați s'ar fi găsit belșug, dar în acest cerc

întru cât prinde scuza lor e altă chestiune, dar fapt este, că acest grup se află în o situație de tot critică, mai critică poate decât chiar situația contelui Tisza, căci între împrejurările de astăzi este de tot greu a da un program și a crea o majoritate pe baza transacției dela 1867.

Stăpânii situației sunt kossuthiștii și dela aceștia nu se poate aștepta susținerea și apărarea bazei politice create prin transacția dela 1867, când dela începutul erei constituționale, adică dela restabilirea constituției încoace, au combătut aceștia consecvent transacția dela 1867 și au reclamat neîncetat independența Ungariei, legată de Austria numai prin uniunea personală.

Kossuthiștii se consideră pe sine ca partid eminent de guvernament, căruia li revine dreptul — după accepția constituțională — a lua frânela guvernului în mână, după ce este cel mai mare și mai puternic partid dietal.

Situația politică a acestui partid este de prezent de tot favorabilă și nici nu înțelegem de ce să-și sacrifice această situație favorabilă, pentru a salva poziția grupului condus de Andrássy-estii, când însuși partidul kossuthist are dreptul a reclama pentru sine conducerea.

Francisc Kossuth a și vorbit Duminecă la Miskolcz ca bărbatul, care în curând va lua frânela guvernului în mână și a avut atâtă tact ca să prepare terenul pentru a deveni în puterea cuvântului ministerial. Opiniunea publică maghiară se și împrietenește cu acest gând.

se mai cere — afară de calitățile reclamate de lege — încă o calitate specială dela candidat: Bani. Numai speșele «constituționale» stabilite de lege fac în acest cerc 7.000 cor. D'apoi încă cele nestabilite și necontrolabile!

În fine au găsit cercurile comitatense un candidat bine «evalificat», pe dl Iuliu Juhos, om tinăr, fără nici un trecut politic, dar fiul unui om bogat din comitatul învecinat. Astfel a ajuns dl I. Juhos candidat de deputat în cercul Făgetului, unde cu săptămâni mai înainte nu i-au auzit 10 din cei 1300 alegători nici de nume nici de veste. Buna lui «evalificație» a fost însă în plină măsură apreciată. Lumea vorbește despre o sumuliță frumoasă, cheltuită în campania electorală. Dar — bine înțeles — vorba lumii nu este controlabilă și pe noi nici nu ne interesează în cursul acestei istorioare.

Față de Juhos, candidatul oficial al comitatului, a pășit contra-candidat dl Zsiga Nemes, care deși nu se poate măsura cu candidatul oficial în privința banilor, este o genialitate în apucături de corteș. Și apucătura de corteș a reportat învingere asupra grămezilor de bani.

Cum?

Iată povestea de tot caracteristică.

În una din nopțile dela începutul lunii lui Decembrie 1902 și-a petrecut

E vorba doar că Maj. Sa, înainte de a lua o hotărîre definitivă, va deschide o anchetă și că la această anchetă va fi chemat și Francisc Kossuth. La tot cazul un tablou interesant: Maj. Sa cerând sfatul lui Francisc Kossuth, fiul și depozitariul natural al tradiției lui Ludovic Kossuth, a celui L. Kossuth, care la 11 Aprilie 1849 a declarat la Dobrișin Casa Habsburgică ca detronată de pe tronul Ungariei.

În fine lucrul nu ar fi nou de tot. La restabilirea constituției a fost chemat ministru president Iuliu Andrássy, acelaș bărbat, care după înfrângerea revoluției din 1849 a fost condamnat la moarte și spânzurat... în efigie.

Dar și față de Kossuth s'a spart ghița când cu venirea lui Khuen-Héderváry la putere. E știut că acesta a făcut pendentă primirea mandatului de a forma cabinet dela atitudinea ce o va lua partidul condus de Kossuth, și prin urmare, înainte de a declara hotărît că primește sau nu primește mandatul, s'a prezentat în mod oficios la Kossuth și a cerut dela acesta — așa zicând — sancționarea programului, cu care are de gând a veni la putere. Incidentul acesta senzațional e încă proaspăt în memorie.

Dacă a putut deci înainte de aceasta cu un an și jumătate pertracta Khuen ca mandatar al Maj. Sale Monarhului cu Kossuth, de ce să nu poată astăzi cere Maj. Sa direct părerea lui Kossuth?

Tradițiile curții vieneze vor trebui să cedeze față de forța evenimentelor și faptelor. Mai înainte sau mai târziu este numai

în mod vesel o societate de cavaleriști în una din cafenelele Lugojului. Tocmai apăruse «Drapelul» încadrat în negru din cauza morții neuitatului president al partidului național român Dr. Ioan Rațiu.

Se vede că cadrul jalnic al ziarului eră supărăcios pentru veselia celor ce-și petreceau și supărarea nu s'a așezat, până ce unul din societate nu a tras «Drapelul» în sabie dându-i foc între sunetele asurzitoare ale marșului Rákoczy....

Întâmplarea aceasta făcuse la timpul seu senzație penibilă. A fost vorbă și prin foi despre acest caz, iar autoritățile superioare ale celor prea veseli din noaptea lungă de Decembrie, nu au putut trece cazul cu vederea....

Dl Juhos, care eră prietin cu cavaleriștii din chestiune, aflase despre cazul acesta și fiind deobligat a face un cadou unuia din vesela societate, i-a donat o tabachere scumpă și ca aducere aminte a momentelor înălțătoare din acea noapte, a lăsat să se graveze pe fundul tabacherei cu litere mari numele «Drapelul», precum și datul evenimentului istoric din acea noapte.

Chestiunea a fost un act de atenție prietenească și de natură intimă. Pe cine ce'l împoartă, ce-și dedică prietenii între sine. Dar... tabacherea e de

chestiune de prevedere politică și de tact

Presupunând chiar, că va succeda a alcătui un cabinet Andrássy — căci momentan încă nu poate fi vorba de un cabinet Kossuth, fiind săritura prea mare — este cu neputință a prezice unui asemenea cabinet viață... fără sprijinul măcar tacit al puterului partid kossuthist. Iar despre kossuthiști nu se poate presupune, că într'un moment atât de important pentru politica lor vor perde înșși în mod copilăresc situația din mână.

Prin urmare dacă și stă astăzi numele Andrássy în planul prim, punctul de gravitație înclină spre kossuthiști. Prin aceasta a ajuns politica țerii la un moment istoric de extremă importanță pentru întreaga Monarhie.

Procesul natural de diferențiere a Monarhiei în părțile sale constitutive, proces încremenit în sistemul dualist creat prin transacția dela 1867, ajunge iar în mișcare și independența Ungariei precum și federalizarea regatelor și țărilor austriene nu se mai poate considera ca o utopie, ci ca o eventualitate posibilă, condiționată tocmai prin actuala stare nefirească a lucrurilor.

În fața acestui moment important pentru viața țerii și a popoarelor trebuie și noi Românii să ne tragem bine seama de ceea-ce facem. Și tocmai în acest moment se dovedește cât de profundă a fost prudența politică a creatorilor programului nostru național dela 1881, care nu ne-a angajat fire călătoare. Azi se servește unul, mâne altul, azi cetește unul dedicația, mâne altul, și așa cu încetul devine public ceea ce numai în cerc intim avea rost să fie știut.

Cum, cum nu, a aflat dl Nemes de treaba aceasta. Și nici mai mult, nici mai puțin, deodată s'a umplut cercul Făgetului de veste, că... dl Juhos a ars «Drapelul».

Între împrejurări normale puțin îi pasă dlui Juhos de ce cred «frații» alegători din cercul Făgetului despre el, dar în preajma alegerii îl cam supără treaba, căci mulți considerau incidentul ca o probă, că dl Juhos urește pe Români și alegătorii dela Făget sunt în majoritate absolută Români. De aceea vedem, că în preajma alegerilor se topește toți candidații străini din cercuri electorale românești de dragoste pentru Români. Și dragostea aceasta ține până la alegere. Cu actul alegerii dispăre apoi deodată ca prin minune, ca să reinvie iarăși în preajma proximelor alegeri.

Acesta e cursul ciclic al dragostei electorale. Nu numai la Făget, ci pretutindeni.

Arderea «Drapelului» din cafeneaua lugojană, aproape uitată, devenise deodată peste noapte cauză celebră. A fost vorba despre cazul acesta și în foi românești și străine. Veniau la re-

În nici o direcție, lăsând ca atunci, când chestiunea va fi la «ordinea zilei», să-și precizeze poporul român poziția ce o va lua, căci scopul politicii noastre naționale nu poate fi altul, decât *căștigarea garanțelor necesare pentru asigurarea existenței și libertății naționale a poporului român* din Ungaria și numai din acest punct de vedere se poate pronunța poporul român pentru unul sau altul din sistemele politice, cari vin acum în combinațiune.

Sic transit... Cine nu-și aduce aminte de mândra deputațiune din Miskolcz, care venise la Budapesta să ofere lui Tisza mandatul de deputat al cercului de nord al orașului?! Eră o deputațiune mândră de 150 fruntași ai cercului. Tisza eră la culmea puterii și a rostit la banchet un discurs fulminant despre naționalități, așa zisul: Discurs câtră Mișcolțeni. Membrii deputațiunii nu-și mai încăpeau în piele de fericire pentru cinstea mare ce i-a ajuns. Și dacă se ținea alegerea la 26 Ianuarie, nu începea îndoiială că Tisza reușea cu o majoritate impozantă deputat al acestui cerc. Dar terminul alegerii a fost... 31 Ianuarie, când eră de ja lucrul cert că Tisza a pierdut jocul. S'au schimbat peste noapte și Mișcolțeni mândri, alegând deputat cu 138 voturi majoritate pe... kossuthistul Acațiu Bizony față de contele Tisza, care a căpătat cu totul numai 401 voturi. Sic transit gloria mundi. Și cazul dela Mișcolț e caz tipic. În majoritatea cercurilor electorale ocupate de guvernamentali s'ar fi repetat cazul acesta, dacă... știau că Tisza scapă frânele din mână. Acum va fi interesant să vezi cum trece majoritatea absolută a guvernamentalilor aleși ca Tisza și în tabăra lui... Kossuth, dacă va ajunge acesta la putere. Acum se dovedește, că așa zisul «partid liberal» nu este altceva decât un beneficiu de inventar al ori-cărui guvern, fără privire la program politic. La multe se va fi gândit contele Tisza în preajma alegerilor, numai la una nu, anume că pe deputații aleși cu ajutorul presiunii aparatului oficial îi va erezi... Kossuth. Și posibilitatea aceasta nu mai este astăzi neprobabilă. Are haz, că unele ziare, cari nu se pot încă înprieteni cu situația nouă, zic că Kossuth nu poate ajunge la guvern pentru că are numai 163 mandate. Ei bine, să mai adăugăm la aceste încă mandate de inventar — cam 100 — și iată-l pe Kossuth în fruntea unei majorități impozante! Și lucrul acesta la aparență ridicol este... extrem de

dacție scrisori cu duimul, cerând explicații și lămuriri. Bineînțeles, toate au călătorit direct în... coșul redacțional.

Dar lupta între corteși eră vehementă pe tema «Drapelului».

Corteșul lui Nemes cântă (și încă pe «Kossuth nota»):

«A lugosi sétatérén
Juhos Gyula sétál szépen
Utána megy a «Drapelul»
A mitől ő úgy meglapul.
Éljen Nemes Zsiga.

A «Drapelul» lángol szépen
Juhos Gyulát éri szégyen
Mert az oláh kineveti
A zsidó meg jól megfeji.
Éljen etc.

Nagy Facseton kidobolták
A «Drapelul»-t ne olvassák
Mert a ki azt elolvassa
Soha se lesz Juhosista.
Éljen etc.»

Ceeace va să zică în traducere textuală:

«Pe promenada din Lugoj
Se plimbă frumos Iuliu Juhos
După el merge «Drapelul»
De care el foarte se îngrozește.
Trăiască Zsiga Nemes.

«Drapelul» arde frumos
Iuliu Juhos dă de rușine,

serios. Nimic nu caracterizează mai bine situația politică ce o creează în Ungaria alegerile dietale.

Alegerile dietale.

În fine s'a făcut alegerea și în ultimele 2 cercuri, unde și-au pus candidatura Români cu program național. Aceste cercuri sunt: Sebeșul-săsesc și Cristianul. În unul a învins candidatul naționalist român, în altul a picat.

La Sas-Sebeș a reușit ministrul Hieronymi cu majoritate de abia 22 voturi. Biroul oficial telegrafic ne spune, că contra-candidat a fost disidentul Petricsevich-Horváth. Iar despre candidatul naționalist Dr. Liviu Leményi nu spune nimic.

La Cristian a învins candidatul român naționalist Dr. Nicolae Comșa, cu majoritate de 31 voturi, contra candidatul liberal sas Wilhelm Greskowitz. Comșa a întrunit 390 voturi, Greskowitz 359.

La Mișcolț a căzut Tisza față de kossuthistul Bizony Ákos. Bizony a întrunit 539 voturi, Tisza 401.

Cu totul sunt aleși până acum 393 deputați, și anume:

kossuthiști	163
liberali	152
disidenți	24
poporali	23
bánffyști	13
fără partid	9
naționaliști	9

Suma 393

Deputați naționaliști români sunt aleși următorii șapte: Vasile Dămian (Baia-de-Criș), Dr. Teodor Mihályi (Ileanda-mare), Dr. Stefan C. Pop (Siria), Dr. Ioan Suciu (Boroșinen), Dr. Aurel Vlad (Orăștie), Dr. Aurel Novac (Sasca-montană), Dr. Nicolae Comșa (Cristian).

În 11 Februarie n. va avea loc la Chișineu balotagiu între candidatul naționalist român Ioan Rusu-Șirianu și guvernamentalul Csukay Gyula. La 16 Februarie va avea loc la Cehul-Silvaniei balotagiu între candidatul naționalist român George Pop de Băsești și guvernamentalul br. Bornemissza.

Revoluția din Rusia.

La Petersburg s'a restabilit liniștea. Muncitorii nemai având cu ce trăi, părăsesc greva și intră în lucru.

În provincie însă turburările și măcelurile continuă. Mai ales în Polonia rusească iau dimensiuni periculoase. La 30 Ianuarie n. au fost atacați de husari — zice ziarul englez «Daily Mail» — chiar conzulul și vice-

Căci Românul ride de el
Iar Ovreul îl mulge bine.
Trăiască etc.

În Făget s'a dat de știre cu toba
Ca «Drapelul» să nu fie cetit
Căci cine îl cetește
Nici odată nu va fi Juhosist.
Trăiască etc.»

Nimic mai firesc, decât ca corteșul lui Juhos să nu lase fără răspuns aceasta și astfel cetim în cântecul lui Juhos următoarele versuri (tot pe «Kossuth nota»):

Testvéreim, jó Románok
Nemes Zsiga a haláltok
Szinész tempot játszik nektek
Igy esal meg ő bennetek.
Éljen, éljen, Juhos.

A «Drapelul» éljen soká
Juhos Gyula is tart hozzá:
És pediglen tiszta szivből
Nem mint Nemes csuf érdekből.
Éljen, éljen, etc.

Pe românește:

Frații mei, buni Români
Zsiga Nemes e moartea voastră
El vă joacă tempo de actor
Și astfel vă înșală pe voi.
Trăiască Juhos.

Trăiască «Drapelul» mult
Și Iuliu Juhos se ține de el

conzulul englez din Varșovia. Viceconzulul Mukukain a fost rănit grav prin lovituri de sabie. Conzulul general a rămas nevătămat.

Viceconzulul Mukukain se rentorcea dela conzulatul spaniol spre casă, când o trupă de husari s'a năpustit asupra lui. Doi husari l-au lovit cu sabia de 2 ori peste obraz, rănindu-l grav. Atacul a venit așa de repede și neașteptat, încât viceconzulul nu s'a putut apăra. El fu dus în spital, unde va trebui să zacă mai multe zile. Comandantul husarilor sălbateci eră beat.

Tot în Varșovia au oprit greviștii circulația tramwayelor și au ruit mai multe locomotive de tramway. Școalele sunt închise. Studenții universitari și tehnici nu mai voesc să meargă la prelegeri. Ei pretind limba polonă de instrucție în școalele superioare din Varșovia.

Circulația este total întreruptă. Nu circulă pe stradă nici tramway nici trăsura. Prăvăliile sunt închise. Telefonul nu funcționează. Gazete nu mai apar.

Numărul morților și răniților, căzuți victimă turburărilor de Duminecă 29 Ianuarie, e prețuit la 160 persoane.

Numărul tuturor celor morți și răniți în Varșovia pe timpul turburărilor sângeroase e prețuit la 500 persoane.

Asupra Varșoviei a fost declarată starea de asediu.

În Radom (Polonia rusească) muncitorii au aruncat cu dinamită în aer edificiul măreț al băncii statului. În Czenstochan a fost ruinată prin dinamită casarma de dragoni; ca răzbunare dragonii bat cu biciul pe toți muncitorii, cari trec pe dinaintea casarmei.

În Batun a fost ucis Duminecă prințul Jourieli. Ucișorii sunt oameni din popor și au dispărut fără urmă.

În Sebastopol revolta matrozilor și a soldaților a avut ca urmare, că 1000 matrozi și soldați au fost arestați.

În Riga au fost uciși în 28 Ian. 60 muncitori și au fost răniți peste 100.

Mișcarea revoluționară din Rusia a provocat demonstrațiuni periculoase socialiste în Paris, Praga, Triest, Roma, Madrid. Pretutindenea s'au ridicat proteste contra despotismului rusesc. La Paris poliștii au aflat Luni înaintea palatului prințului Trubetzkoi, atașat la ambasada rusească, o mașină infernală cu fitilul aprins, gata de explozie. Mașina infernală a fost observată la timp pentru a evita explozia.

La 30 Ian. a avut loc la Paris o adunare de protestare contra «sălbăteciei» și «barbarismului» rusesc. Au participat cam 10000 persoane. Oratorul Jean Allemane a pretins, ca Republica franceză să rupă legăturile diplomatice cu Rusia și să sprijinească revoluția. Guvernul rusesc a fost

Și anume din inimă curată
Nu ca Nemes din interes urit.
Trăiască etc.

Versurile aceste, cari se împărțiau pe foi volante tipărite în mii de exemplare, au fost cântate în preajma alegerii de coloniști maghiari, aduși în cercul Făgetului de prea părinteasca oblăduire ca... «Kulturdünger» cum ar zice Neamțul. (Vorba aceasta nu se poate bine traduce în românește, fiind o particularitate germană).

Se poate, mă rog, o frivolitate mai mare?!

Alegerea a ținut până târziu noaptea și Nemes a reușit cu 21 voturi majoritate deputatul ales al Făgetului.

După alegere am auzit dela mai mulți bărbați cu pretenție de oameni serioși, că pe Juhos l-a trântit... chestia «Drapelului». Astfel a ajuns «Drapelul» ca musca în zăr obiect de ceartă și... dragostea între cei doi candidați guvernamentali, cari s'au combătut vehement în campania electorală, și astfel a ajuns Nemes Zsiga în... parlament ca «alesul» Făgetului, încât la alegerile recente a fost acceptat și de comitat ca candidat oficial, care a și reușit de astădată față de «naționalistul» Dr. Aurel Muntean cu o majoritate enormă. A avut — paremi-se — de patru ori atâtea voturi ca Muntean.

timbrat de «sălbatic» și «barbar», iar Rusia a fost numită «ploaie de sânge, luminată din când în când de un fulger».

După adunare s'a întâmplat un atentat cu dinamită înaintea casei Nr. 13 din strada «Avenue de la Republique». Cinci oameni au fost răniți. Un birt din apropiere a fost total demolat.

Războiul ruso-iaponez.

În Mangiuria a început din nou lupta vehementă. Mai vehementă e lupta în jurul satului Sandepu, cea mai importantă pozițiune a Iaponezilor. Dacă Rușii cucerească acest sat, străformat în puternică fortăreață, atunci li-e deschisă calea spre Liaojang. Rușii au și încercat să ocupe această pozițiune, dar fără rezultat.

Seara la orele 6, în 26 Ianuarie n. după luptă crâncenă, Rușii au cucerit o mare parte a satului întărit Sandepu și au dat foc satului, dar au trebuit totuși să se retragă; eră imposibil să cucerească acest sat.

În luptele dela Sandepu Rușii au pierdut 24 ofițeri și 1600 soldați morți și răniți.

În satele vecine cu Sandepu s'au dat mai multe lupte cu succes schimbăcios. Telegramele rusești spun, că Rușii au ocupat mai multe pozițiuni și cavaleria rusească a nimicit o companie iaponeză, omorând mulți și făcând prizonieri 100 Iaponezi. Telegramele iaponeze zic, că *Iaponezii au respins toate atacurile Rușilor*. 500 Ruși au ajuns prizonieri.

Lupta a durat 2 zile.

Perderile Iaponezilor în luptele de lângă Sandepu sunt 5000 ostași, ale Rușilor 10000.

Kuropatkin a primit ordin să înceapă odată lupta, pentru a abate atențiunea lumii dela revoluția din Rusia. Rușii însă și-au pierdut pe câmpul de războiu ori-ce însuflețire și se lasă anume prinși de Iaponezi.

În Petersburg circulă șvonul, că armata rusească a suferit la Saho o înfrângere simțitoare.

Convocare

la adunarea generală a «Reuniunii române de lectură» din Timișoara, care se va ține în 5 Februarie st. n. d. a. la orele 4 în localul Reuniunii, Fabric, în sala dela cafeneaua «3 Roze».

O B I E C T E L E :

1. Raportul despre starea Reuniunii din anul trecut 1904.
2. Raportul cassarului.
3. Cenzurarea socoților.
4. Raportul bibliotecarului.

Vedeți mă rog: Unde dai și unde creapă! Vedeți ce va să zică apucătura de corteș!

E de necrezut și totuși — durere — este foarte adevărat.

Încheiând acum această serie de schițe nepretențioase, cer scuze dela amabilul cetitor dacă am prea lungit vorba. Eu consider însă tema aceasta atât de importantă, încât ar merita ca oamenii noștri să-i dea mai multă atențiune.

Corteșul este dușmanul de moarte al desvoltării maturității politice în masele largi ale poporului alegător și, lucru curios, pân'ce drepturile poporului se restring mereu, pân' atunei drepturile corteșului se lărgesc în infinit.

Și ce este și mai curios: În multe cazuri nici nu este corteșul alegător în cercul electoral, în care amestețe lumea, ba de multe ori nu este peste tot alegător. Și totuși e singurul om privilegiat pe timpul campaniei electorale!

Corteșul este epitropul nechemat al poporului suveran, este ecrescența cea mai abjectă a sistemului electoral dela noi. Deci:

Jos cu corteșul!

5. Stabilirea bugetului și a taxei membrilor ordinari.
6. Darea absolutoriului.
7. Alegerea secretariului.

Timișoara, în 20 Ianuarie 1905.

Iosif Mateiu
secretar.

George Ardelean
president.

Informațiuni.

Regele la Budapesta. Maj. Sa Împăratul și Regele nostru va veni peste câte-va zile la Budapesta.

Aniversarea morții clironomului Rudolf. Luni s'au împlinit 16 ani, de când a murit moștenitorul de tron Rudolf, fiul Maj. Sale. În această zi de tragică amintire Maj. Sa s'a scoborit în cripta familiară și a rostit ferbinte rugăciune la mormântul clironomului, al reginei Elisabeta și al părinților Sei. Mormântul clironomului a fost împodobit cu multe cununi, între cari eră și a împăratului Wilhelm, cu inscripția: «Scumpului prietin — împăratul Wilhelm».

Distincție bine meritată. În 5 Februarie n. își va ține Casa de păstrare carășană (Krassóer Sparkassa) din Lugoj adunarea generală ordinară. În aceeași zi serbându-se jubileul de 25 ani de când există acest institut, va avea loc în sala institutului desvălirea solemnă a portretului d-lui Iulian Ianculescu, fost president al institutului, care cu zel și abnegațiune rară a readus la înflorire acest institut. Felicităm pe venerabilul domn Iulian Ianculescu pentru distincția prea meritată, de care va fi împărțășit.

Seratele noastre. Din cauza mai multor pedeci neprevăzute proxima serată literară a tinerimei române din Lugoj nu se va ține săptămâna prezentă, ci în săptămâna proxima, Sâmbătă sau Duminecă. Terminul precis al seratei viitoare îl vom comunica la timpul seu.

Proces pentru „Istoria lui Stefan cel Mare“. Cetim în «Gaz. Trans.»: Se știe, că cercetătorul neobosit al istoriei noastre naționale, dl N. Iorga a publicat vara trecută un volum intitulat «Istoria lui Stefan cel Mare». Acest volum a fost oprit de a trece frontiera ungurească. Înainte de a i-se detrage însă debitul postal, au fost trimise câteva exemplare unor librari și mai multor particulari din Transilvania. După cum suntem informați, mai mulți din acești domni au fost dați în judecată și vor avea să răspundă pentru «delictul» lor înaintea tribunalului din Bistrița. Citați sunt d-nii profesori Halită și Pletosu din Năsăud și mai toți advocații români din Bistrița. Pertractarea va fi mâne, Vineri.

Petrecere în favorul «fondului Dr. Iosif Hodoș». La 12 Februarie n. 1905 va avea loc în Brad la hotel «Central» petrecere dansantă în favorul «fondului Dr. Iosif Hodoș», despre care am scris în Nrul 144 din anul trecut. Comitetul aranjator: Dr. Pavel Opriș, president, Dr. Ioan Radu, secretar, Aurel Bratu, cassar, Mihail Stoia, controlor. Întrarea: de familie 5 cor., de persoană 2 cor. Suprasolvirile să se adreseze direcțiunei gimnaziale și se vor cuită în publicitate și în anuarul gimnaziului pe 1904—05. Înviatarea la această petrecere se sfârșește cu următorul apel călduros: «Vă rugăm, Venerați Mecenați, mărite Institute de credit și economii, St. absolvenți ai gimnaziului din Brad și iubiți frați generoși: contribuiți cu obolul Vostru la sporirea «Fondului Dr. Iosif Hodoș», ca astfel cât mai curând să putem asigura capitalul fundamental de 2000 cor. și să-l inactivăm întru înaintarea culturii neamului nostru!»

Pretins atentat în Lugoj. Eri seară se răspândise în oraș știrea, că s'ar fi încercat un atentat asupra comitelui suprem din Lugoj. Zvonul iscat se reduce la faptul, că notariul comunal Sch... din S..., echerhelindu-se într'un restaurant a eșit în voia sa bună în mijlocul piațului și a tras 5 focuri de revolver în aer. Poliția a deținut imediat pe veselul notar, care a petrecut noaptea pe scândurile arestului polițienesc.

Societatea «Clubul român» din Viena și-a ținut în 21 Ianuarie 1905 st. n. adunarea generală, în care, între altele, a fost ales noul comitet și anume: president dl inginer Teofil Popovici; vicepres. dl George Vitencu; secret. I. dl Horia Petra-Petrescu; secret. II. dl Sever Zugraf funcț.; cassar dl Nicolae Ilieș; controlor dl Vasile Reus de Mirza stud. ing.; membri în comitet: dnii Dr. Marius Sturza, George Stefani comersant, Valeriu Corfar electrotehnic, Mihail Radu, Ionel Isopescu și P. Bălan. În comisia cenzurătoare sunt aleși dnii: Dr. Lazar Popovici, Ioachim Lazar și Nico Minteneu.

Maxim Gorki. Renumitul scriitor rus Maxim Gorki a fost prins și transportat la Petersburg, pentru că eră prietinul muncitorilor ruși sfămânzi, revoltați contra despotismului rusesc. Eteamă, că Maxim Gorki va fi judecat la moarte. Întreaga lumea civilizată s'a revoltat la auzul știrii și în Germania s'a pornit o acțiune pentru a interveni în favorul lui Gorki. În fruntea mișcării salvatoare sunt cei mai distinși scriitori germani, ca Dr. Lud. Fulda, Gerhardt Hauptmann, Hermann Sudermann, etc.

O ceartă între corteși post festa. La alegerea recentă de deputat jupânul M. Brenner din Lugoj dăduse lui Nic. Aurariu din Cireșul 40 cor. ca să dea aldămaș alegătorilor, precum și să plătească câte o coroană căpară de alegător și de trăsură. Acesta s'a și trudit apoi, și cu aldămașul și promisiunea banilor — fără a plăti — a și dus alegători cireșeni în abundență. După alegere cireșenii merg la jupânul spre a-și primi prețul; dar aci ese la iveală, că Aurariu nu a plătit nimic din banii căpătați, și așa se încinse ceartă strașnică, care eră să se finească cu o bătae, dacă nu grăbiă jupânul cu plata. Deoparte corteșii s'au luat la ceartă între olaltă, de altă parte se produse ceartă între corteși și alegătorii «cinstiți». Numai Aurariu cu cele 40 cor. în buzunar ridea în pumni și de alegătorii, pe cari i-a dus la urnă, și de colegul seu; iar jupânul neavând încotro, solvi din nou câte 2 cor. de fiecare alegător și 5 cor. de trăsură, amenințând, că va incrimină pe Aurariu.

Fond de stipendii pentru viieri. Secretarul «Reun. rom. de agricultură din com. Sibiiu», dl Victor Tordășianu, cu considerare la daunele cauzate viierilor noștri prin «filoxeră», «peronospora» și alte flagele, ce amenință cu distrugere viile și cu ele și bunăstarea multor proprietari, și cu considerare la chemarea, ce și Reuniunea noastră agricolă o are de a afla căile și mijloacele de sanare, din privilegiul onomastice sale a pus temeiul unui fond cu cor. 5, din care să se imbie la timpul seu un stipendiu unui tinăr pentru a se desăvârși în vierit. Tot d-sa din privilegiul împlinirii aniversarului al 14-lea, de când ocupă postul de secretar al numitei Reuniuni, a mai dăruit aceluiaș fond cor. 95, ajungând astfel fondul la cor. 100.

«Lucaefărul». Nrul 2, anul 1905, al revistei «Lucaefărul», ce apare în Budapesta, IV, Str. Zöldfa, 7, are următorul sumar: «Lăutarul» poezie de O. Goga; «Vlăhuță» de Dr. S. Pușcariu; «Pastel» poezie de V. Cioflec; «La poetul Vlăhuță» de V. Cioflec; «Cânțec» de Maria Popovici; «Murgul» de C. Sandu-Aldea; «La fântână» (text și muzică) de A. Bena; Foi răslețe: Poezii de A. Vlăhuță. Adaos: «Artemiu Anderco» de Dr. Elie Dăianu; «I. Papiu Ilarian și tinerimea academică din Cluj» de Dr. I. Rațiu; Cronică și notițe: Teatru românesc în Sibiiu, «Din ornamentica română», «Clopote amuțite»; Poșta Redacției; 10 ilustrațiuni privitoare la poetul Vlăhuță. Abonamentul: ediția de lux 20 cor.; ediția mai simplă 12 cor. pe an; pentru preoți, învățători săraci și studenți 7 cor. pe an.

Advocat înșelător. Advocatul Dr. Iosif Orlovski a fost pedepsit de curtea cu jurați din Viena la 4 ani temniță grea pentru vre-o 16 înșelătorii.

Treisprezece fete în valurile Dunării. Dela fabrica de mătăsărie din Petruvaradin au plecat Sâmbătă seara spre

casă 13 fete. Ele au voit să treacă Dunărea pe ghiță. Când au ajuns însă la mijlocul Dunării, s'a spart gheața și au căzut în apă. Mai mulți oameni au observat catastrofa și au alergat întru ajutor. Au și reușit să mântuească din ghiarele morții 8 fete. Celelalte 5 au dispărut în valuri și s'au înecat.

Operație nemai pomenită. În spitalul Rotschild din Viena zăcea o fată, care avea rac în stomac. Medicii au operat-o așa, că i-au scos întreg stomacul din corp. La început fata a suferit chinuri oribile, dar acum e aproape vindecată. Fata operată trăește fără stomac. Nu e însă ertat să mănânce nimic solid, ci numai mâncări fluide, lapte, supă, etc. Operație ca aceasta nu s'a mai pomenit până acum și a produs mare senzație în toată lumea.

Alt rătăcit. Ziarul oficial anunță, că ministrul de interne a permis lui Francisc Vartolomeiu din Cluj să-și maghiarizeze numele în Bertalan.

Foc. În noaptea spre 31 Ianuarie făptuitori necunoscuți au aprins fânul proprietarului mare din Cireșul. Paguba se urcă la 2000 cor., dar fânul a fost asigurat. E demn de remarcat, că acesta e al 7-lea foc începând din toamna aceasta într'o comună mică, cum e Cireșul. Toate 7 focurile au fost puse de necunoscuți.

Jaf la un oficiu de dare. La oficiul de dare din Zelau au spart niște hoți în una din nopțile trecute 2 casse de fer și au jefuit 72000 coroane. Nu se știe, cine au fost făptuitorii.

Mormânt jefuit. Doi criminali au deschis în una din zilele trecute mormântul din Pomaz al fostului deputat Lupa Péter și au jefuit toate juvarele și scumpeturile din mormânt. Chiar și hainele defunctului le-au dus. Dimineața s'a aflat lângă mormânt cadavrul nud. Criminalii au fost prinși și arestați. Ei au recunoscut mizerabila lor faptă.

BIBLIOGRAFIE.

Căzania populară. Despre păcatele sătenilor de Ioan Roman. (Nr-ul 3 din «Cărțile săteanul român»). Cluj 1905. Editura foi populare «Răvașul». Preț 20 bani.

VARIETĂȚI.

Biblia conține 31.172 versuri, 673.692 cuvinte și 3,566.580 litere. Cuvântul «și» se află în 46.227 locuri.

Știri ultime.

Demisiunea cabinetului Tisza.

Eri la orele 10 Tisza a fost în Viena la Maj. Sa în audiență și a prezentat demisiunea întregului cabinet. Maj. Sa a primit demisiunea. La recomandăția lui Tisza, Maj. Sa a invitat pe mâne, Vineri, la Sine pe contele Iuliu Andrassy, ca să-i asculte opinia în privința rezolvării crizei

Despre invitarea altor bărbați politici maghiari înaintea Maj. Sale, precum și referitor la călătoria Maj. Sale la Budapesta nu s'a luat încă nici o dispoziție.

Eri a avut loc în «Casina națională» din Budapesta consfătuire între Kossuth, Széll și Andrassy. Rezultatul nu e cunoscut

«Magyarország» scrie în nr-ul de azi, că «sustinerea mai departe a dominațiunei partidului liberal n'ar însemnă altceva, decât dominația rasselor nemaghiare asupra rasei maghiare», pentru că partidul liberal numai în acel caz ar avea majoritate, dacă ar câștiga pe partea sa voturile deputaților croați și sași. Asta ar conduce apoi la răsturnarea supremației maghiare în Ungaria.

Războiul.

Kuropatkin a suferit înfrângere completă în Mangiuria. Perderile Rușilor în luptele din 25—29 Ian. au fost de 36.000—40.000 ostași, ale Iaponezilor de 7000. Rușii au lăsat pe câmpul de luptă 10.000 morți și au trebuit să cedeze Iaponezilor toate pozițiunile din jurul satului Hojkontaj, în extenziune de 9 mile.

Cursul pietei Lugoj.

M a r f a		prețea	coroane	bani
Grâu prima calitate		90	18	40
de mijloc		85	18	—
Săcară prima calitate		80	14	20
de mijloc		75	13	60
Orz prima calitate		80	13	80
de mijloc		75	13	—
Ovăs prima calitate		45	12	80
de mijloc		40	12	20
Cucuruz prima calitate		85	16	60
de mijloc		85	16	40
nou		10	—	—
Făină 0.		75	31	20
prima		72	30	40
albă		70	29	60
brună		68	28	80
Orez		1	34	—
Gris		80	—	—
Arpăcaș		70	38	—
Mazăre		90	44	—
Linte		85	48	—
Fasole		80	30	—
Mălaiu mărunț		70	34	—
Cartofi		—	10	—
Fân prima calitate		—	9	—
de mijloc		—	8	—
Paie		—	2	—
Stejar		—	5	—
Cărbuni de peatră		—	5	50
de Petroșeni		—	4	—
Oloiu de rapită		—	96	—
Lumini de stearină		—	1	44
topite		—	—	50
Săpun		—	80	—
Carne de vită I. calitate		—	1	12
II.		—	—	04
Unsoare de porc		—	1	52
Sămânță de chimin		—	1	12
Sare, bucăți		—	22	—
Zăhar		—	87	—
Vin		—	80	—
Spirt I.		—	15	—
II.		—	14	—

Sfârșitul sezonului!

Blane

— pentru oraș, —

gulere, manșoane
(mufuri)
cu 30% mai eftine.

J. Gruescu,
blanar,
Lugoj, — strada Széchenyi,
vis-à-vis de casina maghiara.

M A I N O U

și mai

I N T E R E S A N T I

Cu prima Februarie a. c. voui edă **prețul ourent** și în limba română. Fiind însă foarte bogat, cine voește a-l primi gratis este rugat să se adreseze până în 31 Ianuarie la subsemnata firmă, căci viese a mă orientă în câte mii de exemplare să-l tipăresc.

Cu distinsă stimă,
**Importațiune de cafea,
teă și fructe de sud.**
Romulus Pascu, Fiume.

Nr. 12 (8—5)

